

پیچیدگی تامین امنیت عرضه پایدار انرژی

رضا پدیدار - رئیس کمیسیون توسعه پایدار، محیط‌زیست و استانداردهای بازرگانی ایران

مدیریت منابع یا بهتر بگوییم سبد انرژی در ایران یکی از راهبردهای اساسی و پایهای کشور برای دستیابی به نظام اقتصادی پایدار و مستمر در تمام عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی می‌باشد. امروزه نفت و گاز به‌عنوان مهم‌ترین منابع تامین انرژی بشر تلقی می‌گردند. کشور ایران نیز به‌عنوان یکی از کشورهای دارنده ذخایر غنی نفت و گاز شناخته شده است. این انرژی‌ها در بخش‌های مختلفی نظیر خانگی، صنعتی، حمل‌ونقل و نظایر

آن مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. تامین امنیت عرضه پایدار انرژی در کشور ایران به‌دلیل گره خوردن مشکلات متعدد طی سال‌های متمادی به امری پیچیده تبدیل شده است؛ از این‌رو برای سنجش عمق مسائل و طراحی راهکارهای لازم مناسب، ضرورت دارد پیش‌بینی تولید، تبدیل و مصرف انرژی در قالب طرح جامع مدیریت منابع انرژی در ایران کاملاً مشخص و موردتوجه جدی قرار گیرد. در این ارتباط ضرورت دارد که اهداف و رویکردهای این مهم در قالب فرآیندی استوار به‌عنوان یکی از ارکان توسعه و پیشرفت مورد مطالعه قرار گرفته و در مقام یک عامل اثرگذار در بیشتر فعالیت‌های تولیدی و خدماتی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار باشد. به‌طورمعمول حامل‌های انرژی به‌عنوان سوخت یا ماده اولیه در بخش‌های مختلف مصرفی از جمله صنعت، حمل‌ونقل، مصارف خانگی و نظایر آن به‌کار رفته و سهم قابل توجهی از مدیریت اقتصادی برنامه‌ها و طرح‌ها را به‌خود اختصاص داده است. از این‌رو تامین امنیت عرضه پایدار انرژی در کشور ایران به‌عنوان سومین کشور دارنده منابع و ذخایر نفت و گاز و به‌طور کلی انرژی می‌باشد، بسیار حائز اهمیت است. در این رابطه و برای مدیریت تامین منابع و امنیت عرضه انرژی کشور، می‌بایست تقاضای هریک از این بخش‌ها به‌صورت کامل و به‌ویژه در اوج بار برسی و به‌نجوی شایسته تامین شود. از این‌رو لازم است به پیش‌بینی‌های تخصصی برای تقاضای بخش‌های مصرف‌کننده انرژی حداقل در طی ۵ سال آینده پرداخته شود و مورد بررسی و مذاقه کامل قرار گیرد. در این رابطه به ۴ بخش اصلی تقاضای انرژی در کشور پرداخته شده و آثار و تبعات آنها را در فرآیند تولید و مصرف انرژی مورد توجه قرار خواهیم داد.

۱- در بخش خانگی به‌عنوان یکی از مصرف‌ترین بخش‌های تقاضای انرژی و نقش‌گذاری آن در مدیریت منابع انرژی در ایران باید گفت که انرژی سطوح مختلف بخش خانگی، عمدتا نقش تامین دمای آسایش و ایجاد رفاه برای خانوارها را در کشور برعهده دارد. از عوامل تغییرات مصرف انرژی به رشد سالانه یک درصدی جمعیت و رشد سالانه ۳ درصدی تعداد خانوارهای مستقل و نیز دوربار شدن میانگین وزن آن‌را اشاره کرد. بنا به عوامل ذکرشده در این بخش‌ها می‌توان گفت که بخش خانگی با مصرف سالانه و رشد ۵ درصدی (حداقل) مواجه خواهد شد و این مهم، یکی از تاثیرگذارترین عوامل تعیین‌کننده برای ساختار مدیریت تامین منابع انرژی در ایران است. با نگاهی تطبیقی در کشورهای جهان به‌ویژه اتحادیه اروپا می‌توان با خرس قاطع گفت که مصرف انرژی خانگی در سبد مصرف اتحادیه معادل ۲۵٫۵ برابر و در مقیاس جهانی معادل ۳۵٫۵ برابر می‌باشد. در این صورت یکی از عامل‌های اصلی در مدیریت منابع انرژی در ایران تعیین تکلیف نهایی بخش خانگی است که برابر آخرین آمارها بیش از نصف تولید و عرضه منابع انرژی را در خود می‌بلعد.

۲- در بخش صنعت نیز به‌عنوان یکی از بخش‌های مهم مصرف‌کننده انرژی می‌توان گفت که در این بخش شامل صنایع سبک و سنگین، کشاورزی و خدمات و نیز صنایع نوین و الکترونیک و در نهایت خدمات صنعتی یکی از بخش‌های حائزاهمیت در روند توسعه و پیشرفت اقتصادی و اجتماعی در کشور بوده و به‌باین دیگر یکی از عوامل اصلی تولید در رشد اقتصادی است. سهم این بخش در سبد مدیریت منابع انرژی در پاره‌ای از موارد بین ۳۰ تا ۳۵ درصد را در بر می‌گیرد که باتوجه به اسناد بالادستی کشور در قالب مدل‌های صنایع پیشرفته و نیز کاهش تولید و مصرف انرژی، مورد توجه بیشتری از سوی مقامات و تصمیم‌گیرندگان کشور می‌باشند. توجه داشته باشیم که برپایه سیاست‌های متخذ از سوی دولتمردان و در مقاطع زمانی محدودیت‌های منابع انرژی، مدیریت این بخش مهم و بسودی مدیریت محدود مصرف حرکت کرده و عمدتا در فصول مختلف سال موجب تعطیلی یا کاهش روزهای کاری در این فرآیند می‌شود.

۳- برای بخش حمل‌ونقل که عمدتا از بنزین و گازوئیل به‌عنوان سوخت اصلی آن استفاده می‌شود. باید گفت که این بخش دارای دو وجه راه‌فاهی و اقتصادی است. حدود نیمی از مصرف بنزین برای مصارف رفاهی و نیمی دیگر برای مصارف خدمات به‌کار برده می‌شود. از طرفی تقریبا تمام مصرف گازوئیل کشور نیز در بخش تولید و خدمات مصرف می‌شود.

از تغییرات عوامل موثر اصلی در مصرف انرژی این بخش به رشد سالانه ۳ درصدی رشد اقتصادی، تولید خودروهای بدون افزایش رانندومان، رشد سالانه حداقل یک درصدی جمعیت و نیز رشد سالانه ۵۲ درصدی تعداد خانوار مستقل می‌توان اشاره کرد. از این‌رو بنا به عوامل ذکرشده این بخش مصرف سالانه با رشد متوسط حداقل ۳ تا ۳٫۵ درصدی مواجه خواهد شد. در یک نگاه تطبیقی و برای حصول اطمینان از آنچه بر مدیریت غیرمعتارف منابع انرژی در ایران می‌گذرد نیز، می‌توان گفت که میزان مصرف بنزین و گازوئیل خودروهای ایران که در محدوده ۲۰ تا ۲۲ میلیون دستگاه خودرو فعال پیش‌بینی می‌شود، با خودروهای کشورهای اروپایی نظیر آلمان که بیش از ۸۵ میلیون دستگاه خودرو دارد، برابری می‌کند. میزان مصرف بنزین خودروها برای هر ۱۰۰ کیلومتر مسافت معادل ۸٫۵ و لیتر گزارش شده، در حالی که این میزان در اروپا حدود ۴٫۵ و در امریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین کشور دارنده خودرو در جهان نزدیک به ۵٫۵ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر است. با این وضعیت تبیین سیاست‌های تولید و مصرف انرژی به‌عنوان یکی از راهبردی‌ترین سیاست‌های اجرایی و عملیاتی در فرآیند نظام اقتصادی مطلوب در کشور خواهد بود.

ادامه این یادداشت روز سه‌شنبه هفته آینده در همین ستون منتشر خواهد شد.

معاون اول رئیس جمهوری خبر داد

ظرفیت‌سازی مطلوب بر ای تولید برق از نیروگاه‌های تجدیدپذیر

می‌کنند. اقدامات خوب و ارزشمندی در این زمینه انجام شده و اکنون بخش دولتی و خصوصی آمادگی کامل برای افزایش ظرفیت تولید برق از محل نیروگاه‌های تجدیدپذیر را دارند. با این حال به طرح جامعی نیز نیاز است تا در تابستان سال آینده، کسری برق نداشته باشیم. براساس گزارش آخرین وضعیت عملکرد مصوبات شورای اقتصاد در زمینه نیروگاه‌های تجدیدپذیر که در این جلسه ارائه شد، تا روز ۱۰ آذر امسال، ۳ هزار و ۱۶۵ مگاوات ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر ایجاد شده و ۵۲۸ ساختگاه با ظرفیت ۷ هزار و ۸۵۰ مگاوات در حال اجراست.

رئیس جمهوری:

اصلاح نظام آموزشی یک ضرورت فوری است

پزشکیان در ادامه با تاکید بر نقش بنیادین خانه، خانواده، محله و مدرسه در جهت‌دهی به افراد و جامعه گفت: افراد در جامعه سلیقه‌ها و نظرات مختلفی دارند و ما باید تحمل این تفاوت‌ها را بیاموزیم. این قاعده در زندگی زناشویی و تعاملات سیاسی نیز صادق است. نباید به‌دلیل اختلاف‌نظر، یکدیگر را دشمن ببینیم. نباید دشمن یکدیگر باشیم و به‌جای دعوا، باید تعامل کنیم و عملکرد ما مورد مقایسه قرار بگیرد که چه مقدار اثرگذار بوده است. اگر کسی با ما مخالفت کرد، نباید دعوا کنیم یا قواعد

را بهم بریزیم. تفاوت نگاه‌ها به‌معنای ضدیت دیگران با ما نیست. **یادگیری مهارت‌های ارتباطی به تغییر شیوه آموزش و پرورش وابسته است** رئیس‌جمهوری کینه‌ها و عقده‌های ذهنی را آفت روابط انسانی دانست و با تاکید بر پرهیز از انتقام‌گیری، اصلاح نظام آموزشی در این راستا را یک ضرورت فوری دانست و گفت: یادگیری مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله، به تغییر شیوه آموزش و پرورش وابسته است. برخی خانواده‌ها می‌خواهند

عمر از برابری جنسیتی و رسیدن به عدالت جنسیتی وی افزود: در این راستا، نقش و جایگاه ویژه زن متناسب با منزلت و مزیت او تعریف می‌شود. دشمنان این مردم، ایران ما را نازистنی می‌خواهند، اما زن ایرانی به‌عنوان مظهر زندگی، همچون سدی استوار در برابر آنها ایستاده است. قالیباف تاکید کرد: زن ایرانی در برابر جنگ سخت زانو نمی‌زند و خانواده و جامعه خود را به مقاومت دعوت می‌کند. او جان خود را فدای کشور می‌کند، زیرا می‌داند ایران قوی و پیشرفته نیازمند هوش زنانه است. از خانه‌داری تا میدان‌داری، امروز کنش زنانه به‌عنوان یکی از بنیادی‌ترین مولفه‌های تاب‌آوری ملی شناخته می‌شود. وی بیان کرد: اگر خود را نیازمند تداوم رویکرد انقلابی می‌بینیم، باید آماده تغییر نگرش در برخی قلمروها باشیم. زن و امر زنانه نباید به‌عنوان یک طراح دیده شود؛ بلکه باید به‌عنوان یک فرصت راهبردی برای حل بحران‌های نهاد خانواده و چالش‌های اجتماعی بزرگ‌تر موردتوجه قرار گیرند. قالیباف با بیان اینکه نگاه ما گذشته‌نگر نیست و رو به آینده است، گفت: ما کلید کار را در خانواده دیده‌ایم. برای همین برنامه هفتم، «خانواده‌پایه» طراحی شده است. رئیس مجلس با بیان اینکه رمز پیروزی ما در گردهن‌های سخت پیش‌رو چسبندگی هر چه بیشتر و نه واگرایي است، گفت: مطالعات و تحقیقات اجتماعی تأیید می‌کنند که بالاترین سرمایه اجتماعی در وضعیت کنونی امروز ما سهم خانواده است. هر چیزی که خانواده را آذیت یا تضعیف کند، باعث ایران ضعیف می‌شود. وی تأکید کرد: نظام حکمرانی ما برای تحقق هدف «ایران قوی» باید هم‌جا کنار زن ایرانی بایستد و ساختارهای اداری و اجتماعی را به‌نفع آنها

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: باید خانواده به‌عنوان محور جامعه و زن به‌عنوان محور خانواده، آگاهانه و آزادانه کنشگری کند. به‌گزارش ایسنا؛ محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی صبح روز گذشته در دومین همایش خانوادۀ، آینده و پیوندهای پایدار گفت: یاد بانوانی را که دوشادوش همسران سردار را دانشمند خود در نبرد ۱۲روزه مقابل تجاوز جنایتکاران ایستاده و هزینه داده‌اند، گرامی می‌دارم. همچنین یاد زنان بسیاری را پاس می‌دارم

که در خانه و خانواده خود همراه با کودکان‌شان با جلوی روی آنها قربانی تروریسم دولتی اسرائیل شده‌اند. وی ادامه داد: حضرت امام (ره) در برابر رژیمی که پنجره‌های ابتذال را بر زن ایرانی باز کرده بود، درهای انقلاب را به روی زن ایرانی گشود. او بود که زن ایرانی را باور کرد و از بازپچه مصرف‌گرایی شدن به کنشگر تعیین‌کننده میدان بودن دعوت کرد.

رئیس مجلس بیان کرد: بعد از امام راحل نیز این صراط مستقیم را از شاگرد و جانشین او موخته‌ایم که اگر کشوری رشدیافته و پیشرفته می‌خواهیم، باید خانواده به‌عنوان محور جامعه و زن به‌عنوان محور خانواده آگاهانه و آزادانه کنشگری کند، بدون آنکه حقوق انسانی خود را از دست داده و کرامت زنانه خود را هزینه کند و ناچار شود یکی را انتخاب و دیگری را فدا کند. اگر چنین شد، یعنی ما از شاخه‌های حکمرانی اسلامی فاصله داریم.

قالیباف ادامه داد: به‌لطف انقلاب اسلامی، زن ایرانی به‌عنوان معمار تمدن و محور تربیت، توانسته است کلان روایت‌های شرقی و غربی را در هم بشکند. باوجود تمام محدودیت‌ها، او ثابت کرده که می‌توان هم کانون خانه و خانه‌دار بود و هم در بطن جامعه نقش‌آفرینی کلیدی داشت، بدون اینکه جنبه‌های انسانی‌اش فرسوده شود یا خصوصیات زنانه‌اش در عرصه عمومی به کالا و خدمات تبدیل گردد.

با تعریف ارزش زن بر پایه زیست خانوادگی

وی بیان کرد: برخلاف تبلیغات منفی، حضور تعیین‌کننده زنان در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، علمی، فرهنگی، ورزشی و هنری محصول

فرزندان‌شان با ثب‌ت‌نام در مدارس خاص نخبه شوند، اما نخبه‌ها نیز بدون شبکه انسانی و مهارت کار گروهی موفق نمی‌شوند. بچه‌ها باید با مشکلات روبه‌رو شوند تا مهارت حل مسئله را بیاموزند. در جامعه لزوماً مثل فضای خانواده کسی‌ناز آنها را نمی‌کشد و ممکن است چالش و تلنگری باعث شود به فکر تغییر شرایط بیفتند.

پزشکیان سخنی‌های زندگی را به مسیر صعود به قله تشبیه کرد و ادامه داد: سختی‌ها درس‌آموز هستند. خانواده مستحکم خانواده‌ای است که اعضایش دست در دست هم بگذارند تا به اهداف مشترک و قله برسند. ازدواج پیمانی است که زن و مرد باید به آن پایبند باشند و حتی نسبت به مسئولیت خود در برابر جامعه متعهد بمانند.

رئیس‌جمهوری با ابراز افتخار از زندگی در جامعه‌ای مبتنی بر باورهای الهی اظهار کرد: با تهدید و امر و نهی نمی‌توان جامعه را تغییر داد. قرآن و احادیث تأکید می‌کنند که هر کس برای اصلاح جامعه قدم برمی‌دارد، ابتدا باید خود را اصلاح کند. پیام‌ها می‌باید در رفتارمان دیده شود. اگر بتوانیم خود را اصلاح کنیم، الگوی خوبی برای جامعه خواهیم بود؛ الگویی که دیگران با اشتیاق از آن یاد خواهند کرد. در بخشی از این اجلاسیه ۲ تمبر یادبود و چند کتاب مرتبط با دومین اجلاسیه بین‌المللی «خانواده، آینده، پیوندهای پایدار» رونمایی و از دکتر غلامعلی افروز به‌عنوان فعال برگزیده حوزه خانواده با اهدای لوح طوبی قدردانی شد. همچنین، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز در ابتدای این مراسم، گزارشی از روند برگزاری این همایش بین‌المللی و دستوراد‌های آن ارائه کرد.

تنظیم کند. بازنگری در قوانین کار، توسعه دور کاری و ایجاد مهدکودک‌های سازمانی لطف به زنان نیست، بلکه وظیفه حاکمیت برای کاهش تعارض عملی میان نقش‌های زنان است تا زنان کنشگر مجبور به ترک صحنه رشد و خدمت نباشند. قالیباف گفت: یکی از دستاوردهای ما، تدوین احکام پیشنه‌های و تحقیقاتی دقیق در حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت ذیل برنامه هفتم است؛ نگاه برنامه گذار از کلی‌گویی به‌سمت احکام سنجش‌پذیر و قابل‌اجرا برای دستگاه‌ها است.

وی اضافه کرد: از سوی دیگر، رسالت حکمرانی ایجاب می‌کند که شرایط زیست عمومی به‌گونه‌ای طراحی شود که کانون خانواده از هم نپاشد و فرد را در میانه تنش‌ها بالا بکشد؛ نانوانی در حل معیشت خانواده و به‌خطر افتادن کبان خانواده به‌دلیل ناکارآمدی مدیریتی، بار وجدانی و آخرتی سنگینی بر دوش کارگزاران و نمایندگان حکمرانی اسلامی می‌گذارد. وی توضیح داد: اگر کارویژه خانواده را تربیت انسان‌ها بدانیم، باید محیط عینی و ذهنی جامعه را طوری فراهم کنیم که زنان دچار اختلال و تعارض نقش‌های خود نشوند. اگر جامعه‌ای از درون سالم و متعادل می‌خواهیم، باید به فکر کنار زدن موانع بیرونی خانواده‌محوری باشیم.

ضرورت سازگاری تصمیم‌ها با عاملیت زنان

قالیباف گفت: اگر زن را محور خانواده می‌دانیم، باید همه تصمیم‌ها و اقدامات حکمرانی با عاملیت زن سازگار باشد. با این نگاه آرمانی فاصله داریم اما این فاصله پرشدنی و ممکن است.

رئیس مجلس در ادامه بیان کرد: هیچ نهاد آموزشی یا رسانه‌ای نمی‌تواند جایگزین کارکرد خانواده در انتقال بین‌نسلی ارزش‌ها شود. اگر زنجیره انتقال مفاهیم اخلاقی، دینی و ملی در خانواده قطع شود، با گسست نسلی مواجه خواهیم بود و ترمیم آن برای حکمرانی هزینه‌های گزافی خواهد داشت. وی اظهار کرد: در گسست‌های فرهنگی پیش‌آمده، راحل اساسی تکیه حکمرانی بر ویژگی ترمیم‌گری خانواده است. نظام حکمرانی نقش سیاست‌گذار و تسهیلگر را برعهده دارد، نه متصدی و مداخله‌گر را؛ این بازمهندسی نقش‌ها، مصرف تحققی پاسخگرانی نوین اجتماعی به‌ویژه در عصر تنهایی دیجیتال و فرسایش روابط انسانی است.

رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی عنوان کرد: ما بیشترین هدر رفت کشور را در انرژی داریم. به‌عنوان مثال، یک بار محاسبه می‌کردیم که هدررفت انرژی به‌وسیله این علم‌کار گاز سردر منازل مسکونی کشور، معادل بودجه کدام وزارتخانه است که اتفاقاً عده‌های عجیب و غریبی به‌دست آمد؛ بنابراین بزرگ‌ترین هدررفت ما در این بخش‌ها است و اگر بتوانیم جلوی هدررفت‌ها و مصرف غیربهره‌ور را بگیریم، چالش تبدیل به بزرگ‌ترین فرصت خواهد شد که ضرورت دارد با همکاری یکدیگر این کار را به‌سرانجام برسانیم.

وزرا در حوزه مصرف، از این پس با چارچوب تعیین‌شده جلو خواهند رفت، اما در کل، اینکه تصور شود چون کسی بالاتر باشد، به این دلیل دستورش قطعاً اجرا خواهد شد، این تفکر درستی نیست. **سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی هم‌رته و‌زارخانه‌ها** رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی با بیان آنکه همان‌طور که مجلس تأکید کرده است، سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی، هم‌رته وزارتخانه‌های دیگر است، خاطرنشان کرد: وزرای نفت و نیرو و بدنه کارشناسی آنان، ان‌شاءالله باید برای این تحول بزرگ کمک کنند. لازم است اقصاع لازم صورت گیرد؛ لذا یا همه با هم در مورد حل چالش‌های بخش انرژی، اقصاع شویم یا آنها ما را اقصاع می‌کنند یا ما آنها را اقصاع می‌کنیم و این موضوع اصلاً دستوری و بخشنامه‌ای نیست. **ضرورت تغییر الگوی مصرف انرژی در کشور** سقاب اصفهانی در رابطه با چشم‌انداز سازمان بهینه‌سازی برای کاهش

رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی گفت: این شیب مصرف فعلی انرژی، ما را به نقطه ناخوشایندی می‌رساند و به‌زودی تبدیل به واردکننده نفت خواهیم شد. اسماعیل سقاب اصفهانی، معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی در گفت‌وگو با مهر، درباره ساختار و سلسله‌مراتب سازمان تازه‌تأسیس شده متبوع خود، نسبت به سایر سازمان‌های مرتبط با انرژی در کشور از جمله وزارتخانه‌های نفت و نیرو، اظهار کرد: من شخصاً شاگرد وزرای نفت و نیرو بوده و آنها استاید بنده هستند. آنان بسیار انسان‌های متشخص و بزرگوارند، اما به‌لحاظ سازمانی ما یک تیم محسوب می‌شویم و قرار است یک همکاری مشترک با یکدیگر داشته باشیم؛ از این‌رو به‌لحاظ سازمانی نه پایین‌تر و نه بالاتر قرار داریم؛ بدین معنی که معاون رئیس‌جمهور، رئیس سازمان مستقل زیرمجموعه ریاست‌جمهوری است که نسبت آن با سایر وزارتخانه‌ها، مانند نسبت سازمان برنامه و بودجه به وزارت نفت است. وی در پاسخ به سوال دیگر در رابطه با اینکه آیا برای مثال وزارت نفت موظف است مسائل مورد‌اشاره سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی را اجرا کند یا خیر، اظهار کرد: مدیریت کلان و هماهنگی در حوزه مصرف انرژی با این سازمان است، بنابراین حتماً